

christelijke religie worden ingebracht en die het menig jongeling en meisje zoo moeilijk maken.

Dat we toch het dorre, doodende intellectualisme bannen uit onzen kring!

Ten opzichte van het quantum kennis, dat den catechisant wordt bijgebracht, schijnt in sommige kerken reformatie dringend noodig te zijn.

Om alle misverstand bij den wortel af te snijden, worde nog eens met nadruk geconstateerd, dat de catechisatie een praktisch doel heeft, niet een theoretisch. Zij dient niet tot opleiding van theologen of theologes, maar tot kweeking van menschen Gods, die tot alle goed werk toegerust zijn.

Dat hebben onze vaders helder ingezien, toen ze als leerboek voor de onderwijzing der jeugdigen in de Christelijke religie den Heidebergischen Catechismus kozen. De groote waarde van dezen Catechismus bestaat o.a. hierin, dat hij de waarheid Gods van de praktische zijde behandelt, en telkens vraagt: wat hebt gij daar nu aan, welke troost en nuttigheid ligt er in deze leer voor u?

Staat zoo eenzijdig het praktisch karakter van de catechese voor ons vast, anderzijds eischt de mondigheid van het kerklid, met name in den tegenwoordigen tijd, dat het peil van die praktische kennis niet te laag zij.

Een Gereformeerd belijder dient te weten, wat in zijn Gereformeerde belijdenis staat.

Zou dat in al onze kerken zoo zijn??

Men hoort dienaangaande soms rare noten kraken.

Gelukrijk komen er in de Gereformeerde kerken geen toestanden voor, als b.v. in de Hervormde kerk, waar door sommige vrijzinnige predikanten een zoo minnig quantum kennis bij de „aannemelingen" wordt noodig geacht, dat het „nulpunt" nadert. Mij is ook een rechtzinnig predikant bekend, die, blijkens zijn praxis, van oordeel is dat de catechisanten bij het doen van belijdenis met het opzeggen van de tien geboden, de 12 artikelen, het gebed des Heeren en de kennis van enkele hoofdstukken uit de Bijbelsche Geschiedenis kunnen volstaan. We willen niet generaliseeren, maar dat het volumen kennis in de rechtzinnige kringen vaak uiterst gering is, kan moeilijk worden betwist.

Ook in de Gereformeerde kerken komen onder dit gezichtspunt toestanden voor, die om hervorming roepen.

Wanneer het Kort Begrip op de catechisatie als leerboek wordt gebruikt, heeft dit in de meeste gevallen tengevolge, dat de kennis van de geloofsleer beperkt is. Het Kort Begrip heeft boven den Catechismus dit voor, dat het beknopter is en de antwoorden kort zijn, weshalve het gemakkelijker van buiten geleerd wordt. Nu zegt men wel eens: het gemak dient den mensch. Maar het gemak mag bij de kerkelijke onderwijzing geen richtsnoer zijn. In enkele gevallen, b.v. bij oudere personen, of bij hen die zeer moeilijk van buiten leeren, moge het Kort Begrip toegelaten worden, voor de gewone catechisatie is het, om zijn al te groote beknoptheid, niet geschikt.

Afgedacht van het feit, dat het Kort Begrip niet het officiële kerkelijke leerboek is, is er een gewichtig bezwaar tegen deze leidraad in te brengen: in het derde Deel wordt de wet des Heeren, als regel voor het leven der dankbaarheid, niet gebod na gebod behandeld. En hoe noodig is, vooral in onzen tijd met de talloos vele levensvragen, een goed gefundeerde kennis van de praktische Ethiek! Ook aan het gebed, dat in het dagelijksch leven des Christens van zoo groote betekenis is, wordt te weinig plaats ingeruimd. Op alle bezwaren kan in dit kort bestek niet worden ingegaan, maar al was het alleen om het zoo even genoemde, dan zou de Catechismus toch verre boven het Kort Begrip zijn te verkiezen.

Maar met het slaafs volgen van den Catechismus zijt ge er ook nog niet!

De Catechismus draagt het stempel van den tijd, waarin hij is opgesteld en, hoe voortreffelijk ook zijn praktische methode is, er zijn gedeelten die zonder eenig bezwaar kunnen worden ingekort, en andere die beduidend dienen uitgebreid te worden. Zoo is de leer der Sacramenten door de oppositie tegen Rome te sterk uitgedijd, terwijl de leer van het wezen Gods en zijn eigenschappen, van de Heilige Schrift, van de Kerk en hare ambten, te zeer is samengedrongen en noodzakelijk uitbreiding behoeft.

Hiervan was de Generale Synode onzer kerken, te Leeuwarden vergaderd, in die mate overtuigd, dat zij aan een Commissie opdroeg een nieuw leerboek voor de catechisatie te ontwerpen, en dit concept aan de volgende Synode aan te bieden.

Onderwijs in de heilsleer op dezen breederen grondslag, gepaard met weerlegging van hedendaagsche dwalingen is noodig, zal het kerklid zich als een religieus mondig persoon kunnen handhaven, en zal de wasdom der kerk toenemen.

Bij de behandeling van het leerstuk der Kerk moet een overzicht gegeven worden van de voornaamste personen en feiten uit de kerkgeschiedenis en moet voor het bewustzijn van den catechisant aansluiting met l'histoire contemporaine verkregen worden. Beginselen van liturgie en eeredienst worden eveneens besproken. In de Zending mag de leerling ook geen vreemdeling blijven. Ds.

J. D. Wielenga gaf kort geleden een goed artikel in „De Macedoniër", waarin hij aanwees op welke manier zendingsgeschiedenis en zendingstheorie op de catechisatie een plaats krijgen.

Dit is een heel program! Toch kan het kerklid, dat als volwassen zal gelden, met minder niet toe.

Maar.....

Maar.....

Ja, er zijn maar's genoeg.

De grootste en langste „maar" zal wel deze zijn: voor dit alles ontbreekt de tijd.

De tijd!

Ja, laat ons die hoogst gewichtige instantie een volgend keer eens onder de oogen zien.

T. HOEKSTRA.

Het geschil met Prof. Obbink.

In „De Reformatie" van 21 Jan. l.l. plaatste ik een woord van verweer tegen prof. Obbink. Van onderscheidene zijden werd me gevraagd, hoe die zaak is afgelopen. Daar de lezers van „De Reformatie" recht hebben dit te weten, mogen enkele mededeelingen daarover volgen.

Prof. Obbink heeft noch mijn artikel in „Bergopwaarts" geheel of gedeeltelijk overgenomen of er ten minste melding van gemaakt, doch het doodgeweigen. Daarop heb ik, na eenige weken wachten, het artikel aan „De Nederlander" gezonden, met het verzoek, dat de Redactie van dat blad het zou willen overnemen, opdat een belangrijk deel der lezers van „Bergopwaarts", die ook op „De Nederlander" geabonneerd zijn, ervan zouden kunnen kennis nemen. De redactie heeft uit billijkheids-overwegingen aan dat verzoek voldaan. Enkele dagen later bevatio „De Nederlander" dit Ingezonden stuk van prof. Obbink:

Geachte Redactie!

Nu u het stuk van dr. de Moor voor uwe lezers brengt, verzoek ik u vriendelijk ook het volgende te plaatsen. Ik zal niet trachten elke onjuistheid in het relaas van dr. de M. te herstellen, maar mij bepalen tot het punt in kwestie.

In De Reformatie van 31 Dec. schreef dr. de M.: „ofschoon aan prof. Obbink mondeling en schriftelijk zijn ongelijk in deze bewering is aangevoerd, en hij dit heeft moeten erkennen (spat. van mij), heeft hij er niet toe kunnen komen, om zijne belofte te vervullen (spat. van mij) dat hij in zijn blad zijne vergissing zou herstellen."

Die verklaring noemde ik onoprecht en onwaar, op grond van de door mij gespatteerde woorden. Want ik heb noch mondeling, noch schriftelijk ongelijk erkend, en heb dus ook niet beloofd mijne „vergeving" te herstellen. Wat ik beloofde was dit: indien ik mijn ongelijk zie, zal ik niet aarzelen dat openlijk te erkennen. Welnu, dat ongelijk heb ik niet gezien en dus ook niet erkend. Daarom noemde ik zijn stukje onwaar en onoprecht. En ik moet die kwalifikatie onverkort handhaven, en geef dr. de M. bovendien het volle recht mijn brief te publiceren, waarin ik ongelijk zou hebben erkend, dan kan iedereen zien wat er van aanis.

II. TH. OBBINK.

Daarop gaf de redactie van „De Nederlander" mij gelegenheid om het volgende te zeggen:

Hooggeachte Redactie!

Vergun me, u geluk te wenschen met het succes voor uw blad, dat u tenminste prof. Obbink tot spreken hebt gebracht door het op mijn verzoek overnemen van mijn stuk uit De Reformatie. Tot dusverre had prof. O. dat niet alleen niet ter kennis zijner lezers gebracht, doch ook met geen woord erop geantwoord.

Overigens stelt zijn stukje teleur, want het zegt niets wat niet reeds in mijn stuk staat, en het enige wat het behoorde te zeggen, n.l. een excuus, staat er niet in. Derhalve blijft mij slechts over, u te danken dat u aan velen, die anders alleen de beschuldiging van prof. Obbink gelezen zouden hebben, mijn verweer onder de oogen hebt gebracht; een ridderlijkheid, die ik te meer waardeer nu prof. O. deze bleek te missen. Ik dank u ook voor de opening dezer regels en zal u over deze zaak niet verder lastig vallen.

Hoogachtend,

Uw dw.,

Dr. J. C. DE MOOR

Utrecht, 24 Febr. 1921.

Hiermede laat ik deze zaak aan de publieke opinie over, met dank voor de ontvangen bewijzen van belangstelling.

De M.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN.

Een Synodale uitspraak.

I.

Reeds op het eerste Christelijk-Sociaal Congres werd door Ds. Brummelkamp in zijn referaat over de roeping der Kerk tegenover de sociale noden, de stelling verdedigd, dat in de prediking moest worden afgemaand van aansluiting aan vereenigingen en bonden, welke buiten Gods Woord en derhalve niet op den rechten grondslag staan. Hij voegde daaraan terstond toe: „Niet alsof de predikstoel zich rechtstreeks met zulke dingen te bemoeien heeft. Maar bij de vraag, of het voor gelijkgezinden geoorloofd is in den maatschappijken strijd in

bonden en vereenigingen steun te zoeken, dient er op gewezen te worden, dan men ook daar zijn Christelijke belijdenis niet mag verzaken, en derhalve niet toetreden mag op eenigen grondslag, die daarmede in strijd zou zijn. „Trek niet een ander juk aan met de ongelooften: want wat mededeel heeft de gerechtigheid met de ongerechtigheid? En wat gemeenschap heeft het licht met de duisternis? En wat samenstemming heeft Christus met Belial?" (2 Cor. VI : 14, 15a). Deze regel geldt ook op maatschappelijk gebied, zoo dikwerf lidmaatschap of bondgenootschap ons medeplichtig zou maken aan de verbreiding van eenig ongoddelijk beginsel."

Deze stelling werd op het Congres nog uitgebreid.

De rapporteur sprak alleen, dat bedoelde vermaning geschiedt zou in de prediking des Woords, doch hieraan voegde de sectie, waarin deze vraagpunten behandeld werden, nog de woorden toe: „en bij den arbeid der ouderlingen", waarmede het gansche Congres accoord ging.

Sinds deze beslissing zijn er bijna dertig jaren verlopen, en heeft het sociale leven niet stilgestaan. De organisatie-idee heeft steeds meer veld gewonnen. De noodzakelijkheid der gemeenschap is in alle kringen erkend, en we hebben niet alleen bonden van werklieden en vakgenooten, maar tevens van middenstanders en patroons, van boeren en tuinders gekregen, en degenen die in het maatschappelijk gewoel zich van elken vereenigingsband onthouden, zijn zeldzaamheden, en gaan niet met hun tijd mee.

Door dit alles is de resolutie van het eerste Christelijk Sociaal Congres praktisch van meerdere betekenis geworden. Zij heeft in den loop der jaren aan actualiteit gewonnen, en vooral nu komt de vraag op, of de Kerken aan de door haar aangewezen roeping voldoen. Gaat er door en van die Kerken een ernstig vermaan uit tot allen, die den Christus belijden, om zich in het sociale leven verre te houden van alle organisatie, die met Gods Woord niet wil rekenen of daar vijandig tegenover staat, en in eigen principieel-gegronde vereeniging den strijd te voeren?

Op die vraag kan niet ontkennend geantwoord worden.

Die prediking is er.

Zij kon sterker klinken, en met de sociale noden en eischen kon meer en veel meer gerekend worden, maar de Kerk zwijgt niet, en zij raakt in de prediking des Woords en in anderen arbeid wel terdege de dingen aan, die op maatschappelijk terrein onze belangstelling vorderen.

Dat de Kerk niet zwijgt, blijkt wel ten duidelijkste uit de beslissing van de jongste Generale Synode der Gereformeerde Kerken. Ik schreef hierover reeds zeer in 't kort in mijn Synode-overzicht, doch meen aan de belangrijkheid van dit besluit verplicht te zijn, er breder over uit te weiden, ook, omdat de Acta der Synode slechts onder 't bereik van enkelen zijn, en het jammer zou wezen, wanneer het in deze zaak uitgebrachte rapport niet in wijden kring bekend werd.

De Synode was n.l. voor de volgende vraag gesteld:

Door de Particuliere Synode van Zuid-Holland (N. G.) was aan de Generale Synode het verzoek gericht, om de Kerken advies te geven, hoe te handelen met leden der gemeente, die lid zijn van organisaties, welke staan op den grondslag van den klassenstrijd, terwijl enkele broeders uit hetzelfde ressort er op aandrongen dat op de Generale Synode de vraag aan de orde zou worden gesteld, of leden eener Gereformeerde Kerk lid mogen zijn eener organisatie, die bij het N. V. V. is aangesloten. Deze adressanten gingen zelfs zover, dat naar hun oordeel met de censuur over zulke leden niet mocht worden gewacht, totdat de organisatie, waartoe ze behooren, een verkeerde daad deed, maar het bedoelde lidmaatschap zelf censurabel is, wijl het N. V. V. de fundamente van het maatschappelijk en staatkundig gebouw ondermijnt.

Over deze belangrijke vragen is door prof. Grosbeide rapport uitgebracht, welk rapport van bijzondere betekenis is voor het juiste inzicht in de verhouding tusschen de Kerk en het sociale leven.

Het zegt o.m. dit:

„Voorop sta, dat het de taak der Kerk is om het Woord Gods te bewaren en te verkondigen en dat geldt het Woord Gods in zijn vollen omvang. Dat Woord geeft ook licht over het maatschappelijk leven en de Kerk zou haar plicht verzaken, indien ze verzuimde dat uit te dragen. Maar aan de andere zijde wordt ons in de Schrift niet één bepaalde maatschappelijke orde als de eenig juiste aangetoond, en evenmin in onderdelen voorgeschreven welke regelen de vakbeweging heeft te volgen. Gods Woord predikt ons ten deze slechts zedelijke beginselen, die in de praktijk tot meer dan één wijze van handelen kunnen leiden. Nu hebben de Kerken zeker niet alleen de negatieve taak, te onderzoeken, of wat bestaat wel naar het Woord van God is, maar ook positief. Maar dan niet in dien zin positief, dat het ook nog de plicht der Kerk zou zijn een uitgewerkt systeem te geven van de dingen, die liggen op het terrein van het natuurlijke leven, maar wel, dat de Kerk de bovengenoemde zedelijke beginselen heeft te